

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

3. Miejscowość

BISKUPICE

1. Nazwa

Historyczny układ ruralistyczny wsi

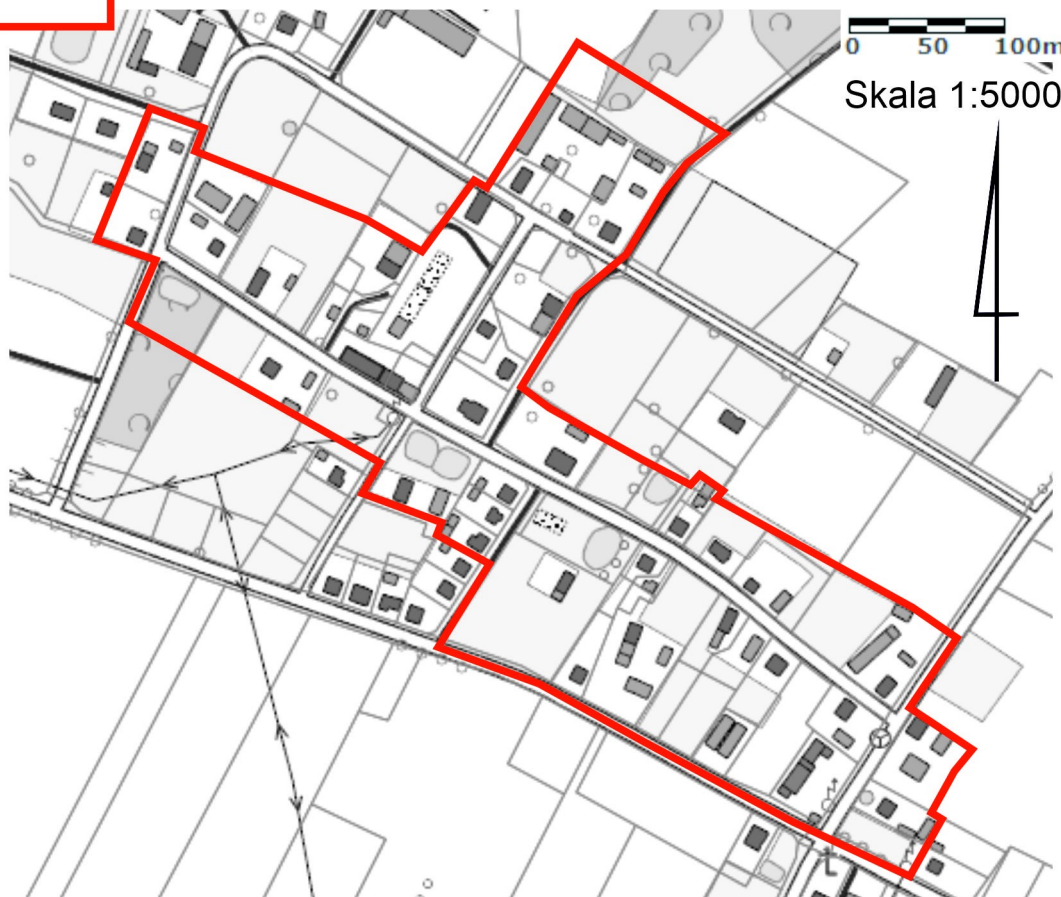
2. Czas powstania

1155, 1629, 1845, 1945

9. Materiały graficzne

Granica historycznego układu ruralistycznego wsi.

4. Adres (ulica, nr posesji)

5. Przynależność administracyjna

Województwo **DOLNOŚLĄSKIE**

Powiat **OLEŚNICKI**

Gmina **SYCÓW**

6. Współrzędne geograficzne

51°19'54,5"N 17°38'42,7"E

7. Użytkowanie obecne

mieszkalne

rolnicze

8. Stan zachowania

4

Poprzednie nazwy miejscowości: 1359 r. - Bischcopicz; ok. poł. XVIII w. - Bischdorff; 1787, 1818, 1829 r. - Bischdorf; 1830, 1845 r. - Bischdorf, Biskupice; 1876, 1890, 1891 r. - Bischdorf; 1912 r. - Bischdorf, Biskupice; 1921, do 1945r. - Bischdorf.

Znaczenie i pochodzenie nazwy wsi: Nazwa niemiecka oznacza dosłownie biskupią wieś. Podobne znaczenie ma najstarsza zachowana nazwa o słowiańskim brzemieniu.

Historia wsi i dóbr: W dniu 23.04. 1155 r. pierwsza wzmianka o Biskupicach. Stanowiły one dobra biskupie. W 1580 r. Biskupice podlegają kościołowi w Działoszy. W 1619 r. arcyksiążę Karol, biskup wrocławski przekazuje wszystkie swoje prawa do wsi Biskupice właścicielowi Państwa Stanowego Syców, panu von Dohna. W 1623-1629 r. właściciel państwa Stanowego Syców, pan von Dohna, scala Biskupice w swym ręku, uzyskując w 1623 r. drogą wymiany za *Jaschkolowskerei* w Wielosy większą część wsi i dokupując do niej w 1629 r. część, która poprzednio należała do von Sachs'a. Po tych trzech operacjach całe Biskupice znalazły się w szeregu dóbr skarbowych Państwa Stanowego Syców. W 1666 r. rolnicy płacili panu następujące podatki: 26 talarów i 24 grosze w gotówce, 34 kury, 8 kóp i 2 mendlę jajek, tkaniny: 2 sztuki za darmo, 14 sztuk za wynagrodzeniem. W 1845 r. we wsi istnieje szkoła. Uczą się w niej tylko miejscowe dzieci. W 1894 r. na mocy testamentu z 04. 10. 1889 r. otwartego 28. 08. 1894 r. właścicielami stało się rodzeństwo: Leo, Dagmar, Elsbeth i Wilhelm von Busse. W 1930 r. dobra Biskupickie zostały podzielone przez Śląskie Towarzystwo Ziemskie.

Wieś o osi wschód-zachód (w przybliżeniu) „rozpięta” między trzema równoległymi drogami. Najbardziej południowa z nich to szosa z Drołtowiec przez Radzynę i Biskupice do Sycowa. Zabudowa sytuuje się przy dwóch pozostałych drogach oraz łączących je przecznicach, także na końcu i początku wsi. W centrum wsi znajdują się zabudowania gospodarcze, sugerujące istnienie tu niegdyś folwarku. Dwór usytuowany jest na północ od nich, bezpośrednio przy północnej drodze. Droga ta przechodzi ku wschodowi w aleję. Zabudowanie po drugim folwarku położone są na zachód od pałacu, przy narożniku dróg. Zabudowa wiejska sytuuje się przy środkowej drodze. Jest nieregularna, zagrodowa.

Zachowany jest zasadniczy układ miejscowości.

Bibliografia:

- Knie J.: Alphabetisch-statistisch-topographische Übersicht der Dorfer, Flecken, Stadte und anderen Orte der königliche Preussische Provinz Schlesien, Breslau 1845
- T. Kułak, W. Mrozowicz: Syców i okolice. Od czasów najdawniejszych po współczesność; Wrocław-Syców 2000
- Lutsch H.: Verzeichnis der Kunstdenkmäler der Provinz Schlesien, Bd II, Die Kunstdenkmäler der Landkreise des Reg.-Bezirks Breslau, Breslau 1889
- Schlesisches Güter-Adressbuch. Verzeichnis sämtlicher Rittergueter und selbständigen Gutsbezirke, fowie der grosseren Landgliter der Provinzen Nieder- und Oberschlesien Breslau 1886, 1891, 1912, 1926, 1937
- Zimmermann F. A.: Beytrage zur Beschreibung von Schlesien, Brieg t. IV 1785; t.VII 1787

Materiały kartograficzne:

- Messtischblatt, pomiar 1887 r., nowelizacja 1929 r., wydanie 1932-1940 r.

Istniejące zagrożenia: Degradacja układu ruralistycznego związana z współczesną zabudową różnego typu, dogęszczanie i wprowadzanie nowej zabudowy na terenach historycznie niezabudowanych, rozbiórki i przebudowy budynków historycznych oraz ich modernizacja z wykorzystaniem współczesnych, niezgodnych z lokalną tradycją materiałów budowlanych.

Postulaty konserwatorskie: Utrzymanie układu wsi, zachowanie skali zabudowy, jej historycznego rozplanowania, tradycyjnych brył, formy, użytych materiałów i artykulacji elewacji, ochrona zabudowy dawnego zespołu dworsko-folwarcznego i terenu dawnego cmentarza ewangelickiego (na południe od wsi).

czerwiec 2023

Justyna Kość

